

ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ ਜੇ.

ਮੋਨਿਕਾ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਚਿਕਵਾ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 2005 ਦੇ 605

14 ਫਰਵਰੀ, 2006

ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ, 1985 - ਐੱਸ. 21 ਅਤੇ 23 - ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 -
S. 64 - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ
ਅਤੇ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ। 1 ਲੱਖ - ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ
ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ.ਐਲ. ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼
ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲੋ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-ਕੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ
ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮਿਆਦਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ — ਹੋਲਡ,
ਨਹੀਂ — ਜਿੱਥੇ ਦੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ
ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ — ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਦ, ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ
ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਵਿੱਚ ਕੈਦ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ
ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਡਿਫਾਲਟ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ ੯) -

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੈਦ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ
ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ
ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ
ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਰ ਦੇ ਦੰਡ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੈਦ ਦੀਆਂ
ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ
ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਵੇਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ
ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ।

(ਪਾਰਾ 13 ਅਤੇ 15)

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਡੀ.ਐਸ.

8.5. ਬਾਨ, ਏ.ਏ.ਜੀ., ਪੰਜਾਬ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ

ਨਿਰਣਾ

ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ, ਜੇ.

(1) ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ।

(2) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ NDPS ਐਕਟ (ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 19 ਫਰਵਰੀ, 1996 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ, ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਆਰ.ਆਈ. ਗੁਜ਼ਰਨ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ 1 ਲੱਖ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਦਸ ਸਾਲ ਲਈ ਆਰਆਈ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ 1 ਲੱਖ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਰ ਆਰ.ਆਈ. ਉਪਰੋਕਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(3) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2002 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(4) ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਠੋਸ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਲੰਘਾਇਆ ਹੈ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਅਰਸੇ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਜ਼ਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣਾ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਹੁਣ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(5) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲੱਗ-ਅਲੱਗ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਮੂਲ ਸਜ਼ਾ ਇਕਸਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਭੁਗਤਣ ਵਾਲੀ ਕੈਦ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਕੈਦ ਕੱਟਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕੱਟਣੀ ਪੈਣੀ ਕੈਦ, ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹਨ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਅਰਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਜੋ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ,

(6) ਮੈਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਸੁਣੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(7) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਅਤੇ 23 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਦਸ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ, ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ

ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 1 ਲੱਖ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਆਰ.ਆਈ. ਸਵਾਲ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ।

(8) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਖੋਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

(9) ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਜੇਲ ਕੱਟਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਕੈਦ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪੀ. ਬਲਰਾਮਨ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ (1) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

"35. ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(1) 1991 CrI. ਐਲਜੇ 166

ਸਜ਼ਾ, ਪਰ ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨਾ, ਜੋ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਕ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਜਾਂ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਕੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੇਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ।

(11) ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

(12) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ IPC ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਵਿੱਚ ਕਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੈਦ ਦੀ ਇਹ ਮਿਆਦ ਕੈਦ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਡਿਫਾਲਟ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਲਈ ਦੋ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਕੈਦਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

(13) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕੈਦ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਅਸਲ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦੋ ਡਿਫਾਲਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣੀ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈ ਸਕਣ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

(14) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਪਟਨਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮ੍ਰਿਤਯੂਜ਼ ਬੋਸ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (2), ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

“ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਗਠਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। .

(2) ਏਆਈਆਰ 1967 ਪਟਨਾ 286

ਬਨਾਮ ਹਰੀ ਝਾਅ, ਏਆਈਆਰ 1958 ਪੈਟ 35 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹਨ, ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਉਕਤ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵੀ ਨਾਲੇ-ਨਾਲ ਚੱਲਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੈਦ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਦਲੀਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਵਜੋਂ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਸਮਰਾਟ ਬਨਾਮ ਸੁਬਰਾਓ ਸ਼ੇਜਾਰਾਓ, ਏਆਈਆਰ 1926 ਬੋਮ 62 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਲਗਾਤਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 64 ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ ਡਿਫਾਲਟ ਹੋਣ ਲਈ ਕੈਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਵੀ ਉਲਟ ਹੋਵੇਗੀ।

(16) ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੁਝ ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਅਸਿਸਟਰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਰ. ਐਨ. ਆਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ